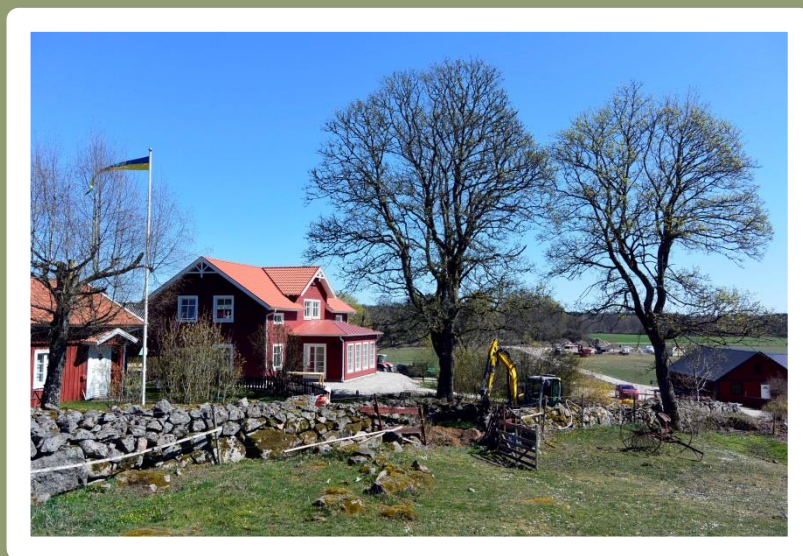
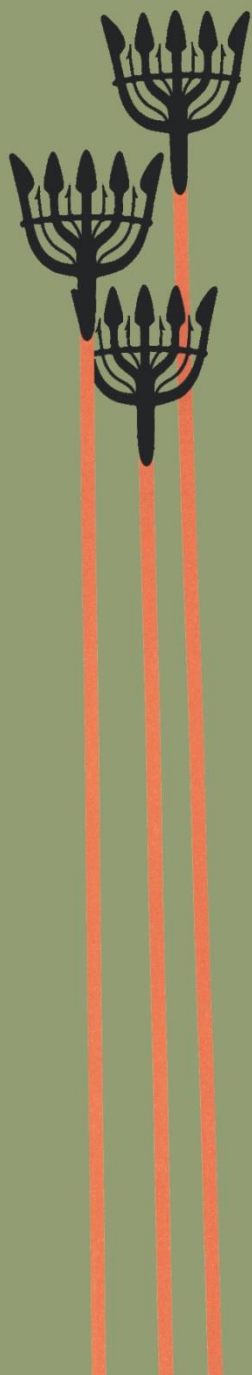

BLEKINGE MUSEUM

Rapport 2021:1

RAÄ Hjortsberga 32 och 189 Arkeologisk förundersökning i samband med ledningsdragning 2020

Hjortsberga socken, Ronneby kommun

Mikael Henriksson

Rapport 2021:1

RAÄ Hjortsberga 32 och 189 Arkeologisk förundersökning i samband med lednings- dragning 2020

RAÄ Hjortsberga 32 och 189
Arkeologisk förundersökning
i samband med ledningsdragning 2020

Hjortsberga socken,
Ronneby kommun,
Blekinge län

Mikael Henriksson

Blekinge museum

Borgmästaregatan 21
371 35 Karlskrona

Växel: 0455-30 49 60 vardagar 8-16
Reception: 0455-30 49 85

www.blekingemuseum.se

© 2021 Blekinge museum

Omslagsfoto: Schaktning i Vångs by 2020-04-22. Fotografi mot V av Mikael Henriksson

© Lantmäteriverket, Gävle. Dnr i2018/00107, LMV.

RAÄ Hjortsberga 32 och 189. Arkeologisk förundersökning i samband med ledningsdragning 2020.

Innehåll

Bakgrund	5
Topografi och fornlämningsmiljö	5
Syfte och tillvägagångssätt	6
Metod	6
Resultat	7
Figurförteckning	10
Bilagor	10
Administrativa uppgifter	10
Källor	10

Bakgrund

Inför Ronneby kommuns förestående utbyggnad av fiber i Edestad och Hjortsberga socknar var länsstyrelsens bedömning att markingrepp kunde komma att beröra såväl kända som okända fornlämningsspår. Av den anledningen uppdrogs åt Blekinge museum att genomföra en arkeologisk förundersökning i anslutning till delar av ledningssträckningen. Länsmuseet utförde arbetet under vår och sommar 2020. Arbetet bekostades i sin helhet av Ronneby Miljö & Teknik och föreliggande rapport utgör en redovisning av förundersökningens resultat.

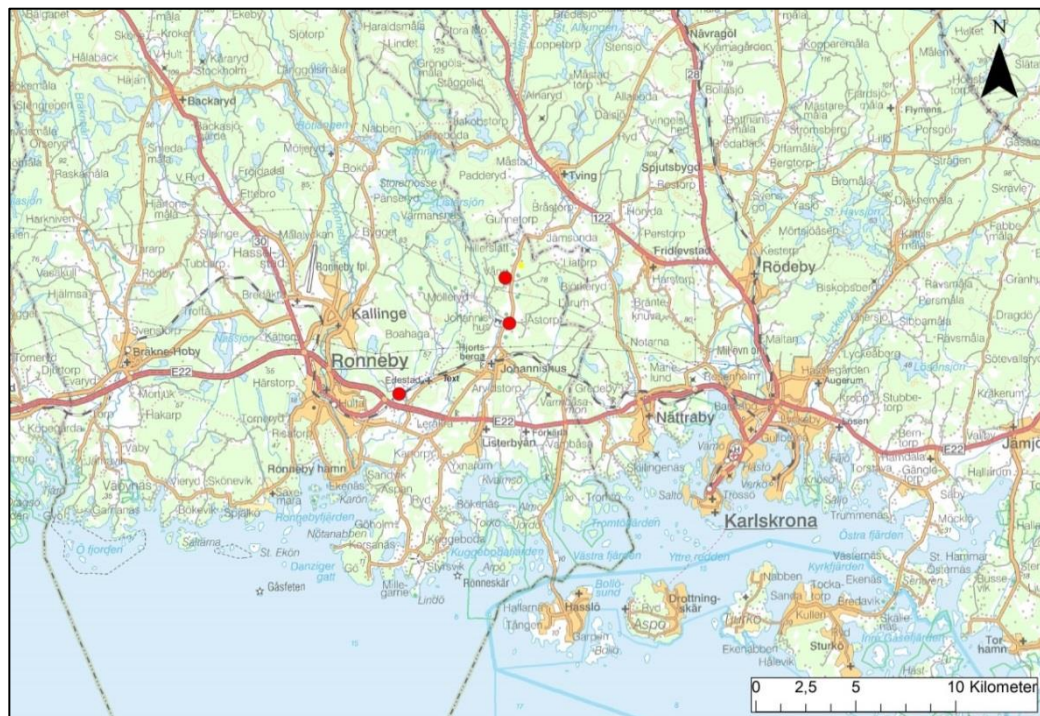

Fig.1 – Översiktskartan markerade med röda cirklar på Översiktskartan. Från sydväst mot norr: Levalunda, Johannishus och Västra Vång.

Topografi och fornlämningsmiljö

Aktuell fiberutbyggnad kom att beröra byabygden nordost om Ronneby tätort. Topografen präglas här av sprickdalsterräng och jordarterna skiftar mellan postglacial lera samt fraktioner av morän och sand. En lokal fornlämningsbild uppvisar kontinuitet från främst neolitikum och framåt, och i synnerhet brons- och järnålderns gravmiljöer utgör tydliga element i landskapet. Området kring Johannishusåsen är en del av brukningslandskapet för Johannishus gods, och dess värden kan sägas definiera riksintresse K11 för Ronneby kommun.

Syfte och tillvägagångssätt

Den aktuella förundersökningen genomfördes i enlighet med länsstyrelsens beslut enligt 2 kap. 13 § KML. Syftet med undersökningen var att konstatera och dokumentera eventuella fornlämningsspår i ledningssträckningen, och på så vis skapa ett tydligare antikvariskt underlag för länsstyrelsens fortsatta handläggning av ärendet. Primärt skulle arbetet inriktas på schaktning inom bytomterna för Levalunda och Västra Vång (RAÄ Edestad 268 resp. Hjortsberga 189) med beredskap att vid behov utföra löpande kontroller även på andra delsträckor.

Fig.2 – Pågående schaktning mot Äsketorp. Fotografi mot SO.

Metod

Det arkeologiska uppdraget genomfördes under perioden 2020-04-17 till 2020-08-12. I enlighet med undersökningsplanen utfördes förundersökningen som en löpande besiktning och efterbesiktning av schaktningsarbetet. Framrensning vid schaktning och diagnostiserande grävinsatser skedde ställvis för hand. Schakten prickades i manuellt och efterdigitaliserades mot Sweref 99 (TM). Övrig dokumentation gjordes med digitalkamera. Omprioriteringar av besiktningsområden skedde efter samråd med länsstyrelsen.

Resultat

Ändrade förutsättningar avseende ledningsdragningen gjorde att omprioriteringar fick göras under fältsäsongen. Grävning genom Levalunda by (RAÄ Edestad 168) kom endast att ske i anslutning till tidigare grävda ledningsschakt, varför aktiv schaktövervakning avbröts relativt omgående. Ett antal besiktningar gjordes vid samverkan med grävlagan, men dessa kontroller genererade inga intressanta resultat, varför de lämnas okommenterade i denna rapport. Endast två delsträckor kvarstår därför som relevanta att redovisa.

Den arkeologiska insatsen i åkern nära de resta stenarna RAÄ Hjortsberga 32:1-3 (fig.3 resp.4) utfördes som en aktiv schaktövervakning. Grävning skedde på en drygt 60 m lång sträcka med 0,4 m bredd till ett djup om knappt 1 m. Inga antikvariskt intressanta fynd eller observationer gjordes i samband med arbetet.

Fig.3 – Ledningsschakt vid RAÄ Hjortsberga 32:1-3.. Fotografi mot SO.

Fig.4 – Schaktplan för RAÄ Hjortsberga 32:1-3..

Fig.5 – Schaktplan för RAÄ Hjortsberga 189.

Inom den registrerade bytomten för Västra Vång (RAÄ Hjortsberga 189) skedde en aktiv schaktövervakning på en drygt 20 m lång sträcka (fig.5). Vidare gjordes en efterbesiktning av schaktet i bygatans förlängning norrut. I det övervakade schaktet framkom inget av antikvariskt intresse utan endast naturliga lagerföljder.

I schaktkanten vid vägen norrut genom byn dokumenterades däremot en koncentration av sot, träkol och skörbränd sten på cirka 0,20 m djup under dagens marknivå (fig.5 resp. 6)). Den sannolika härdresten registrerades i Fornreg som L2021:14 och tillvarataget träkol ur anläggningen gav en kol-14-datering till 1475+/-30BP (bilaga 1).

Fig.6 – Skärningen av vägen med sektionen för L2021:14 ännu exponerad. Fotografi mot S.

Den utförda förundersökningen visade att exploateringen inte i någon större utsträckning kom att påverka bevarade fornlämningsspår. Det fanns därför ingen anledning att ställa krav på ytterligare antikvariska insatser inför slutförandet av grävningen för fiber.

Redan 2009 utfördes schaktkontroll vid grävning i Vångs bygata, varvid både förhistoriska och medeltida lämningsspår kunde dokumenteras på ett flertal punkter i ledningssträckningen (Henriksson 2011). Den 2020 delundersökta härdresten, med en kalibrerad datering till vendeltiden, understryker åter igen vikten av de små insatsernas bidrag till vår helhetsbild av en komplex byhistoria som den i Västra Vång.

Figurförteckning

- Fig.1 – Övervakningsområden markerade på Översiktskartan.
Fig.2 – Schaktning mot Åsketorp
Fig.3 – Ledningsschakt vid RAÄ Hjortsberga 32:1-3.
Fig.4 – Schaktplan RAÄ Hjortsberga 32:1-3.
Fig.5 – Schaktplan RAÄ Hjortsberga 189.
Fig.6 – Avsnitt av bygatan i Västra Vång med L2021:14 ännu exponerad.

Bilagor

Bilaga 1 – Dateringsattest ¹⁴C-datering

Administrativa uppgifter

Länsstyrelsens dnr:	431-4893-19
Blekinge museum dnr:	BM2019-365
Undersökningstid:	2020-04-17 till 2020-08-12
Personal:	Mikael Henriksson
Koordinatsystem:	SWEREF 99 TM
Dokumentation:	Mätdata och digitala fotografier förvaras på Blekinge museum.
Fynd:	Inga fynd
Kartanvändning:	LMV . Dnr i2018/00107, ©LMV 2021.

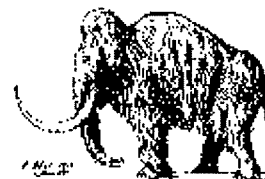
Källor

Henriksson, M. 2011. Västra Vångs bygata. RAÄ 189, Hjortsberga socken. Särskild utredning. *Blekinge museum rapport 2011:13*.

LUNDS
UNIVERSITET

Geologiska Institutionen
Laboratoriet för ^{14}C -datering
Sölvegatan 12, Geocentrum II
223 62 LUND
Tel. 046/2227856 Fax 046/2224830

Department of Geology
Radiocarbon Dating Laboratory
Sölvegatan 12, Geocentrum II
S-223 62 LUND
Sweden

Mikael Henriksson
Blekinge museum
Borgmästaregatan 21, 371 35 Karlskrona

Dateringsattest

Provets benämning	Lab no	^{14}C -ålder BP	Provingd (mg C)	Förbehandling
RAÄ Hjortsberga 189 Schaktövervakn. 2020	LuS 16193	1475 ± 30	1,5	HCl, NaOH

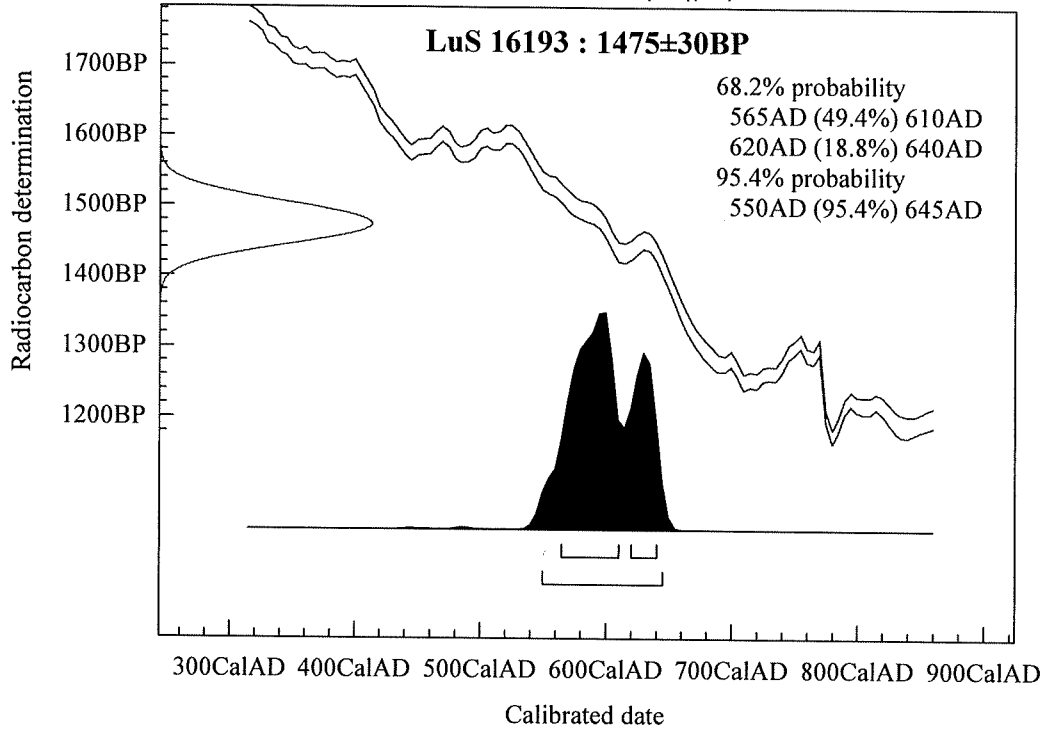
Beräkningen av ^{14}C -åldern är baserad på halveringstiden 5568 år. Resultaten är givna i antal år före 1950 (^{14}C -ålder BP). I osäkerhetsangivelsen (+/- 1 SD) innefattas statistiskt åtkomliga bidrag från mätningen av prov, standard och bakgrund. Enligt internationell överenskommelse baseras åldersbestämningen på 95% av aktiviteten hos NBS oxalsyre-standard. Alla ^{14}C -åldrar är ^{13}C -korrigerade för avvikelser från överenskommet standardvärde på $^{13}\text{C}/^{12}\text{C}$ -förhållandet. ^{14}C -åldern måste översättas till kalibrerade ^{14}C -år genom att använda en lämplig kalibreringskurva: IntCal20 (terrestra prover från norra halvklotet), SHCal20 (terrestra prover från södra halvklotet) eller Marine20 (marina prover).

Lund 2020-11-20

Anne Birgitte Nielsen

Mats Rundgren

Atmospheric data from Reimer et al (2020)OxCal v3.10 Bronk Ramsey (2005), cub r:5 st:12 prob usp[chron]

Rapportserie 2021

Blekinge museum

2021:1 RAÄ Hjortsberga 32 och 189. Arkeologisk förundersökning i samband med ledningsdragning 2020. Hjortsberga socken, Ronneby kommun.